

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/23-12/01
URBROJ: 50301-05/20-23-3

Zagreb, 8. veljače 2023.

Hs**NP*080-01/23-01/01*50-23-04**Hs

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Prijedlog: 080-02-2023	
Šifra opsega zaštite:	Org. jed.
080-01/23-01/01	65
Šifra predlagača:	red. tri.
50-23-04	- -

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Prijedlog zaključka kojim se obvezuje Vlada Republike Hrvatske da Andriju Mikulića razriješi dužnosti glavnog državnog inspektora (predlagateljica: Karolina Vidović Krišto, zastupnica u Hrvatskome saboru)
- mišljenje Vlade

Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, KLASA: 080-01/23-01/01, URBROJ: 65-23-03, od 10. siječnja 2023.

Na temelju članka 122. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 123/20.), Vlada Republike Hrvatske o Prijedlogu zaključka kojim se obvezuje Vlada Republike Hrvatske da Andriju Mikulića razriješi dužnosti glavnog državnog inspektora (predlagateljica: Karolina Vidović Krišto, zastupnica u Hrvatskome saboru), daje sljedeće

MIŠLJENJE

Vlada Republike Hrvatske predlaže Hrvatskome saboru da ne prihvati Prijedlog zaključka kojim se obvezuje Vlada Republike Hrvatske da Andriju Mikulića razriješi dužnosti glavnog državnog inspektora, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Karolina Vidović Krišto, zastupnica u Hrvatskome saboru, aktom od 4. siječnja 2023.

Vlada Republike Hrvatske ističe kako je člankom 3. Zakona o Državnom inspektoratu („Narodne novine“, br. 115/18. i 117/21.; u daljnjem tekstu: Zakon) propisano da Državni inspektorat obavlja inspeksijske poslove u području:

- trgovine, usluga, zaštite potrošača, sigurnosti neprehrambenih proizvoda
- hrane, uključujući i genetski modificiranu hranu i novu hranu, genetski modificirane organizme, sprječavanja i suzbijanja zaraznih bolesti, proizvodnje i stavljanja na tržište predmeta opće uporabe, stavljanja na tržište i uporabe biocidnih proizvoda, zaštite od buke i zaštite od neionizirajućeg zračenja, ograničavanja uporabe duhanskih i srodnih proizvoda, proizvodnje, stavljanja na tržište i uporabe opasnih kemikalija te gospodarenja otrovnim kemikalijama

- veterinarstva i sigurnosti hrane, što uključuje zaštitu zdravlja i dobrobiti životinja, reprodukciju, držanje, uzgoj životinja, promet i označivanje životinja, hranu i hranu za životinje, veterinarsko-medicinske proizvode, nusproizvode životinjskog podrijetla i veterinarsku zaštitu okoliša
- poljoprivrede, lovstva, šumarstva, biljnog zdravstva, sredstava za zaštitu bilja, održive uporabe pesticida i ostataka pesticida
- sjemena i sadnog materijala poljoprivrednog bilja, šumskog reprodukcijanskog materijala, sprječavanja unošenja i širenja stranih te invazivnih stranih vrsta i upravljanja njima
- ugostiteljske djelatnosti, pružanja ugostiteljskih usluga, pružanja usluga u turizmu, boravišne odnosno turističke pristojbe
- rudarstva, opreme pod tlakom, energetike (elektroenergetike, toplinarstva i plinarstva, energetske učinkovitosti, ugljikovodika i geotermalnih voda za energetske svrhe, skladištenja prirodnog plina i trajnog zbrinjavanja ugljikova dioksida)
- rada i zaštite na radu
- građenja, provedbe stručnog nadzora građenja, održavanja i uporabe građevina
- zaštite okoliša, održivoga gospodarjenja otpadom, zaštite zraka, zaštite od svjetlosnog onečišćenja, zaštite prirode, vodnoga gospodarstva i vode za ljudsku potrošnju.

Inspeksijske poslove iz djelokruga Državnog inspektorata obavljaju tržišna inspekcija, sanitarna inspekcija, veterinarska inspekcija, poljoprivredna inspekcija, lovna inspekcija, šumarska inspekcija, fitosanitarna inspekcija, turistička inspekcija, rudarska inspekcija, inspekcija opreme pod tlakom, energetska inspekcija, inspekcija gospodarjenja otrovnim kemikalijama, inspekcija rada, građevinska inspekcija, inspekcija zaštite okoliša, inspekcija zaštite prirode, vodopravna inspekcija, u skladu sa svojim propisanim nadležnostima, primjenjujući zakonom propisane ovlasti.

U pogledu nadležnosti Državnog inspektorata u području trgovine i usluga, te zaštite potrošača ističemo da tržišna inspekcija sukladno članku 5. Zakona nadzire primjenu propisa kojima se uređuje obavljanje djelatnosti trgovine i usluga, te zaštitu ekonomskih interesa potrošača pri kupnji proizvoda i usluga, ukoliko obavljanje inspeksijskih poslova posebnim zakonima nije u nadležnosti drugih nadzornih tijela (primjerice telekomunikacijske i poštanske usluge u nadležnosti su Hrvatske agencije za mrežne djelatnosti, financijske usluge u nadležnosti su Hrvatske agencije za financijske usluge).

Upravo Zakon o zaštiti potrošača („Narodne novine“, broj 19/22.) uređuje zaštitu osnovnih prava potrošača pri kupnji proizvoda, te svojim odredbama uređuje obveze trgovaca vezano za isticanje cijena proizvoda, kao i provođenje posebnih oblika prodaje (primjerice akcija, sezonskih sniženja), te nepoštenu poslovnu praksu trgovaca. Prema ovlastima danim predmetnim Zakonom, tržišni inspektori imaju ovlast kontrolirati isticanje cijena kako prehrambenih tako i neprehrambenih proizvoda, odnosno primjenjuju li trgovci one maloprodajne cijene koje su utvrđene u njihovoj poslovnoj dokumentaciji, te pridržavaju li se trgovci utvrđenih maloprodajnih cijena proizvoda prema potrošačima pri kupnji proizvoda. Isto tako, ukoliko trgovac obavlja nepoštenu poslovnu praksu u pogledu istaknutih cijena tada se trgovcu zabranjuje obavljanje takve nepoštene poslovne prakse.

Stoga, pri slobodnom formiranju cijena tržišna inspekcija nema nadležnosti poduzeti bilo kakve mjere kojima bi naredila trgovcima ograničenje cijena proizvoda (uključujući ograničenje trgovačkih marži), stoga se odbacuju navodi da su inspekcije Državnog inspektorata pasivno pratile porast cijena prehrambenih proizvoda.

Vlada Republike Hrvatske radi sprječavanja negativnih učinaka promjena pojedinih cijena svoji pravnim aktima može poduzeti mjere ograničenja slobodnog formiranja cijena, u kojem slučaju je zadaća Državnog inspektorata kontrolirati primjenjuju li trgovci odnosno poslovni subjekti koji su pod nadzorom tržišne inspekcije takva ograničenja cijena.

Upravo takve mjere kontrole u području cijena i način njihove provedbe ograničenja trenutno su na snazi vezano za Odluku o izravnim mjerama kontrole cijena određenih prehrambenih proizvoda („Narodne novine“, br. 104/22. i 5/23.) koja je donesena temeljem odredbe članka 6. Zakona o iznimnim mjerama kontrole cijena („Narodne novine“, br. 73/97., 128/99. i 66/01.). Navedenom Odlukom su se odredile izravne mjere kontrole cijena određenih prehrambenih proizvoda radi sprječavanja negativnih učinaka promjena pojedinih cijena, u cilju otklanjanja štetnih posljedica poremećaja na tržištu u pogledu opskrbe osnovnim životnim namirnicama stanovništva na području Republike Hrvatske, s obzirom na to da se ti ciljevi ne mogu postići drugim mjerama gospodarske politike. Zatim mjere ograničenja maloprodajnih cijena naftnih derivata prema Uredbama o utvrđivanju najviših maloprodajnih cijena naftnih derivata kojima se utvrđuju iznosi najviših maloprodajnih cijena naftnih derivata koje energetske subjekti koji se bave trgovinom na veliko naftnim derivatima i/ili trgovinom na malo naftnim derivatima i/ili trgovci na veliko ukapljenim naftnim plinom i/ili trgovci na malo ukapljenim naftnim plinom, smiju primijeniti na području Republike Hrvatske.

Nadalje, zbog svijesti da se najveća bojazan građana povezana s uvođenjem eura odnosi upravo na mogućnost povećanja cijena, posebice prilikom zaokruživanja cijena, u kontekstu okolnosti u kojima se trenutno nalazimo, od posebne je važnosti da se konverzija kune u euro odvije u skladu sa Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, br. 57/22. i 88/22. - ispravak) te da se spriječe svi pokušaji nezakonitog postupanja. S obzirom na dojave potrošača o tome da pri preračunavanju cijena u novu službenu valutu pojedini poslovni subjekti na tržištu krše načela i pravila propisana Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj, Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 5. siječnja 2023. donijela Zaključak o provedbi načela zabrane neopravdanog povećanja cijena („Narodne novine“, broj 3/23.) kojim su, između ostalog, Državnom inspektoratu dana zaduženja za provedbu pojačanog nadzora poslovnih subjekata radi praćenja primjene načela zaštite potrošača i načela zabrane neopravdanog povećanja cijena.

Vlada Republike Hrvatske ističe kako Državni inspektorat nije nadležan za politiku formiranja cijena, praćenje i kretanje cijena već je inspeksijsko tijelo, koje je sukladno ovlastima danim u području trgovine i usluga te zaštite potrošača, isključivo nadležno za nadziranje provedbe zakona, te se nadzori u navedenim područjima kontinuirano provode uz poduzimanje svih propisanih mjera.

Isto tako, nadležnost poljoprivredne, sanitarne i veterinarske inspekcije Državnog inspektorata po pitanju prehrambenih proizvoda ne odnosi se na formiranje cijena ni analizu njihova rasta, već se odnosi na kontrolu kvalitete, označavanja i zdravstvene ispravnosti. Radi provedbe inspeksijskih nadzora, a uzimajući u obzir propise nacionalnog zakonodavstva i zakonodavstva Europske unije, provode se aktivnosti službenih kontrola poslovanja subjekata nadzora, kao i rizika koji su prisutni u pojedinim djelatnostima koje obavlja subjekt, a sve u cilju zaštite javnog interesa i javnozdravstvenog interesa.

Nadalje, za nadzor nad provedbom Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom („Narodne novine“ br. 117/17. i 52/21.) nadležna je Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja.

Inspekcija rada Državnog inspektorata u okviru svog djelokruga propisanog člankom 24. Zakona, obavlja inspekcijske poslove u području rada i zaštite na radu, a prvenstveno inspekcijske nadzore provedbe propisa o radnim odnosima i u vezi s radnim odnosom te zaštite na radu, kao i druge inspekcijske poslove sukladno posebnim propisima, i to u svim djelatnostima, osim onih za koje je posebnim zakonom utvrđeno da ih nadzire neka druga inspekcija. Upravo u Području F - Građevinarstvo prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007. - NKD - 2007., inspekcija rada tijekom 2022. godine i prethodnih godina obavila je značajan broj inspekcijskih nadzora, primjerice, primjene Zakona o minimalnoj plaći, Zakona o radu, Zakona o strancima, Zakona o mirovinskom osiguranju, Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, a posebno na okolnost zakonitosti zapošljavanja državljana trećih zemalja te je protiv poslodavaca kod kojih su bile utvrđene nepravilnosti za koje je propisano poduzimanje prekršajnih, upravnih odnosno kaznenih mjera poduzimala propisane mjere.

Nadalje, vezano uz navode da „zaposlenici pojedinih trgovačkih lanaca provode i po 6 sati dnevno u hladnjačama na temperaturi od -14 do -20 stupnjeva...“ navodimo da inspekcija rada u području zaštite na radu, u slučaju kada obavlja nadzor nad poslodavcima koji u obavljanju djelatnosti koriste hladnjače, redovito nadzire mjesta rada na kojima su radnici izloženi niskim temperaturama te u skladu s utvrđenim činjenicama poduzima propisane mjere. Napominjemo da je za rad u hladnjačama propisano koje uvjete moraju ispunjavati radnici te da poslodavci moraju osigurati radnicima odgovarajuću osobnu zaštitnu opremu i prostoriju za zagrijavanje, dok trajanje rada u hladnjačama nije propisano.

Također, Vlada Republike Hrvatske ističe da Državni inspektorat ni na koji način ne može utjecati na cijenu rada u Republici Hrvatskoj pa tako niti na visinu plaća građevinskih i drugih radnika uključujući državljane trećih zemalja niti inspektori mogu poduzimati mjere koje nisu propisane zakonima čiju provedbu nadziru.

Opreza radi ponovno naglašavamo, da donošenje politika u području cijena roba i usluga te politika plaća nisu u djelokrugu Državnog inspektorata, već inspektori u skladu s godišnjim programom rada i operativnim planovima nadziru provedbu zakona i drugih propisa iz svoje nadležnosti te u slučajevima utvrđenih povreda poduzimaju propisane upravne, prekršajne i kaznene mjere, s učinkom specijalne i generalne prevencije, i na taj način doprinose dosljednijoj primjeni zakona i drugih propisa.

Ukupni rezultati nadzora inspekcija Državnog inspektorata javno su dostupni u Godišnjim izvješćima o radu Državnog inspektorata, te kroz javna priopćenja putem mrežne stranice Državnog inspektorata, a kojima pravovremeno obavještava građane o njihovim nadzornim aktivnostima.

Za svoje predstavnike, koji će u vezi s iznesenim mišljenjem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra gospodarstva i održivog razvoja dr. sc. Davora Filipovića i državne tajnike dr. sc. Marija Šiljega, Milu Horvata, Ivu Milatića i Hrvoja Bujanovića.

PREDSJEDNIK
mr. sc. Andrej Plenković